

महाराष्ट्र सिंचन पध्दतींचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन अधिनियम २००५ अंतर्गत स्थापन झालेल्या पाणी वापर संस्थांच्या निवडणुका बिनविरोध झाल्यास त्या संस्थांना प्रोत्साहनपर अनुदान देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग
शासन निर्णय क्र. सिडीए-२०२४/(९२/२०२४) लाक्षेवि(कामे)
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक- २४ मार्च, २०२५.

- वाचा:- १) जलसंपदा विभाग, शासन निर्णय क्र.मजसुप्र-१००६/(५२५/०६)/लाक्षेवि(कामे), दि.२४/०९/२००७.
- २) जलसंपदा विभाग, शासन निर्णय क्र.सीडीए-१००८/(३०/२००८)/लाक्षेवि(कामे), दि.३०/०७/२००९.
- ३) जलसंपदा विभाग, शासन निर्णय क्र.देवदु २०१५/(८३६/२०१५)/सि.व्य.(कामे), दि.१७/११/२०१६.

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र सिंचन पध्दतींचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ चे महाराष्ट्र सिंचन पध्दतींचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन नियम, २००६ मधील (ब) कलम ७.१० अनुसार पाणी वापर संस्थेच्या व्यवस्थापन समितीचे सर्व संचालक यांच्या पहिल्या निवडणूकीचा खर्च शासनाने करावयाची तरतुद आहे. पाणी वापर संस्थेच्या व्यवस्थापन समितीची पहिली निवडणूक बिनविरोध झाल्यास प्रोत्साहन अनुदान रुपये १५०००/- (५०० हे. पेक्षा कमी कार्यक्षेत्र) रुपये २००००/- (५०० हे. पेक्षा जास्त कार्यक्षेत्र) पाणी वापर संस्थेस देण्याबाबत संदर्भित शासन निर्णय निर्गमित करणेत आला आहे.

सन २००७ पासून या अनुदानामध्ये वाढ करणेत आलेली नाही. पहिल्या निवडणूकांचा खर्च हा शासनामार्फत करणेत येत असलेने, आत्ताचे दरसुचीनुसार शासनाला किमान ५०० ते ७०० रुपये प्रती हेक्टर येणारा खर्च विचारात घेता त्यानुसार सदर अनुज्ञेय अनुदानामध्ये वाढ करणे आवश्यक आहे.

तसेच बहुतांशी पाणी वापर संस्था हया आर्थिक दृष्ट्या अद्यापी सक्षम झालेल्या नाहीत. पाणीपट्टी वसूलीच्या परतावा रकमेमधून फ़क्त सिंचन व्यवस्थापनेची कामे करणे शक्य होत असून निवडणूक खर्चासाठी निधी उपलब्ध होत नाही. सबब पाणी वापर संस्था हया कार्यान्वित राहणेसाठी पुढील निवडणूकीसाठी निधी उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे. कारण निधी अनुपलब्धतेमुळे पाणी वापर संस्था पुढील निवडणूका घेत नसल्याचे शासनाचे निदर्शनास आले आहे.

तसेच पुढील निवडणूकाही बिनविरोधी झाल्यास जलसंपदा विभागाच्या आस्थापनावरील ताणही कमी होत असलेने व ही प्रक्रिया राबवणेसाठीचा आस्थापना खर्च विचारात घेता पुढील कालावधीमध्ये बिनविरोध निवडणूका झाल्यास प्रोत्साहनपर अनुदानाची रक्कम वाढविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. तरी या प्रकरणी शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय:-

- १) महाराष्ट्र सिंचन पध्दतीचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ मधील तरतुदीनुसार पाणी वापर संस्थांच्या संचालक मंडळाची पहिली निवडणूक बिनविरोध झाल्यास ५०० हे. पेक्षा कमी कार्यक्षेत्र असलेल्या संस्थांना रुपये २५०००/- व ५०० हे. पेक्षा जास्त कार्यक्षेत्र असलेल्या संस्थांना रुपये ३५०००/- प्रमाणे संस्थेस अनुदान संदर्भ क्र.३ प्रमाणे महामंडळाकडे उपलब्ध सिंचन/बिगर सिंचन पाटीपट्टीच्या जमा रक्कमेतून देण्यात येईल. सदर दिलेल्या अनुदानाची रक्कम पाणी वापर संस्थेस नियमित कामकाजासाठी वापरण्याकरिता शासन निर्णय दिनांक ३०/०७/२००९ प्रमाणे असलेले सर्व निकष हे पूर्वी विहित केल्याप्रमाणे लागू असतील.
- २) तसेच क्रियाशील पाणी वापर संस्थांच्या द्वितीय व त्यापुढील निवडणूकाही बिनविरोध झाल्यास अशा प्रत्येक निवडणूकीसाठी रुपये १०,०००/- याप्रमाणे प्रोत्साहनपर अनुदान म्हणून देण्यात येईल. सदर रक्कम पाणी वापर संस्थांना प्रोत्साहनपर भत्ता म्हणून परतावा रक्कमेबरोबर अदा करण्यात येईल. मात्र महाराष्ट्र सिंचन पध्दतीचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ (MMISF) या कायद्याची अंमलबजावणी पाणी वापर संस्था करित आहेत किंवा कसे? तसेच पाणी वापर संस्था या अनुदानासाठी पात्र आहे किंवा कसे याची तपासणी व मंजूरीचे अधिकार कार्यकारी अभियंता यांना राहतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०३२४१५४२५४७१२७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

राज्याचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वैभव फाळके)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा.राज्यपाल यांचे सचिव
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव

- ४) मा.उपमुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे सचिव
- ५) मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष, विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
- ६) मा.सभापती/उपसभापती, विधान परिषद, विधानभवन, मुंबई.
- ७) मा.विरोधी पक्षनेते, विधानसभा, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई.
- ८) मा.विरोधी पक्षनेते, विधानपरिषद, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई.
- ९) सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव.
- १०) सर्व मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
- ११) महालेखापाल १/२(लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
- १२) महालेखापाल १/२ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
- १३) अप्पर मुख्य सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १४) सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) मुख्य अभियंता (पा) व सह सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, .
- १६) सर्व महासंचालक, जलसंपदा विभाग,
- १७) सर्व कार्यकारी संचालक, जलसंपदा विभाग,
- १८) सर्व मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग,
- १९) सर्व अधीक्षक अभियंता, जलसंपदा विभाग,
- २०) उप सचिव (लाक्षेवि) /उप सचिव (सि.व्य.धो.) /अधीक्षक अभियंता, प्रतवव्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २१) सर्व कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा विभाग,
- २२) लाक्षेवि (कामे) कार्यासन संग्रहार्थ.